

**Aftale mellem regeringen
(Socialdemokratiet) og Venstre, Dansk
Folkeparti, Socialistisk Folkeparti,
Radikale Venstre, Enhedslisten, Det
Konservative Folkeparti og Alternativet
om:**

**National strategi for bæredygtigt
byggeri**

5. marts 2021

Aftale om National strategi for bæredygtigt byggeri

Der opføres årligt et stort antal bygninger og bygværker, og endnu flere renoveres og ombygges. I opførelse såvel som drift, vedligehold og nedrivning forbruges der energi og ressourcer. Den nationale strategi for bæredygtigt byggeri skal understøtte en langsigtet og helhedsorienteret bæredygtig omstilling af bygge- og anlægssektoren, der indebærer en begrænsning af byggeriets klimapåvirkninger og ressourceforbrug, hvilket samtidig kan fremme udviklingen af bæredygtige løsninger, som efterspørges på fremtidens eksportmarkeder.

Den nationale strategi for bæredygtigt byggeri udgør regeringens sektorhandlingsplan for bygge- og anlægssektoren og bygger oven på en række af de politiske aftaler, som allerede er indgået i denne regeringsperiode, der bidrager direkte eller indirekte til at reducere udledningen fra byggeriet frem mod 2030 med henblik på at nå 70 procentmålsætningen. Den nationale strategi for bæredygtigt byggeri er et understøttende tiltag uden direkte CO₂-effekter, der følger op på anbefalinger fra blandt andet klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren.

Gennem allerede indgåede klimaaftaler anslås der at være direkte reduktioner af udledninger inden for bygninger og byggeri på 0,8 mio. tons CO₂ i 2030. Dertil kommer en række andre aftaler, der bidrager til reduktionen, men hvor udledningsreduktionerne for byggeriet ikke er mulige at skille ud. Blandt andet vil klimaaftalen for affald og cirkulær økonomi reducere udledningen inden for fjernvarmesektoren, hvor størstedelen bruges til rumopvarmning.

Der er endvidere indgået en række politiske aftaler med betydning for renovering af den eksisterende bygningsmasse, herunder bl.a. Grøn boligaftale 2020, suspendering af anlægsloftet i 2020 og ekstraordinært løft i 2021, klimaaftale for energi og industri samt finansloven for 2021, hvor bygningspuljen og de øvrige puljer til udfasning af olie- og gasfyr forøges, og der etableres en ny tilskudspulje i 2021 og 2022 målrettet energirenoveringer i regionale og kommunale bygninger.

Den nationale strategi for bæredygtigt byggeri indeholder initiativer målrettet klimavenligt byggeri og anlæg, holdbare bygninger af høj kvalitet, helhedsvurderinger ved renoveringer for at mindske nedrivning af bygninger af høj byggeteknisk kvalitet, ressourceeffektivt byggeri, energieffektive og sunde bygninger samt digitalt understøttet byggeri.

Aftalepartierne er enige om, at der som en del af strategien indføres krav i bygningsreglementet til bygningers klimaafttryk med udgangspunkt i kriteriet fra den frivillige bæredygtighedsklasse om livscyklusvurdering (LCA), der beregner byggeriets CO₂-udledninger. Kravet indføres i bygningsreglementet på samme vis som bygningsreglementets øvrige tekniske krav, jf. også tabel 1 (markeret med grå i tabellen er frivillige krav).

Tabel 1: Trinvis indfasning og stramning af CO ₂ -krav til bygninger*			
2020	Testfase af den frivillige bæredygtighedsklasse, hvor der indgår et krav om LCA-beregning.		
	<i>Nybyggeri over 1000 m²</i>	<i>Nybyggeri under 1000 m²</i>	<i>Frivillig CO₂-klasse</i>
2023	Krav om LCA-beregning. Krav om CO ₂ -grænseværdi svarende til 12 kg CO ₂ -ækv/m ² /år.	Krav om LCA-beregning.	Krav om LCA-beregning. Krav om CO ₂ -grænseværdi svarende til 8 kg CO ₂ -ækv/m ² /år.
Ultimo 2023	Aftaleparterne mødes med henblik på fastsættelse af grænseværdi fra 2025, således at denne kan fastsættes ud fra den nyeste viden og data.		
2025	Krav om CO ₂ -grænseværdi, der fastsættes ud fra nyeste viden og data. Ved et krav på f.eks. 10,5 kg CO ₂ -ækv/m ² /år vil ca. 1/3 af nybyggeriet skulle præstere bedre klimamæssigt end aktuelt.		Krav om CO ₂ -grænseværdi svarende til 7 kg CO ₂ -ækv/m ² /år.
Ultimo 2025	Aftaleparterne mødes med henblik på fastsættelse af grænseværdi fra 2027, således at denne kan fastsættes ud fra den nyeste viden og data.		
2027	Krav om CO ₂ -grænseværdi, der fastsættes ud fra nyeste viden og data. Ved et krav på f.eks. 9 kg CO ₂ -ækv/m ² /år vil ca. 3/4 af nybyggeriet skulle præstere bedre klimamæssigt end aktuelt.		Krav om CO ₂ -grænseværdi svarende til 6 kg CO ₂ -ækv/m ² /år.
Ultimo 2027	Aftaleparterne mødes med henblik på fastsættelse af grænseværdi fra 2029, således at denne kan fastsættes ud fra den nyeste viden og data.		
2029	Krav om CO ₂ -grænseværdi, der fastsættes ud fra nyeste viden og data. Ved et krav på f.eks. 7,5 kg CO ₂ -ækv/m ² /år vil ca. 9/10 af nybyggeriet skulle præstere bedre klimamæssigt end aktuelt.		Krav om CO ₂ -grænseværdi svarende til 5 kg CO ₂ -ækv/m ² /år.
* Defineres som bygninger, der er omfattet af energirammen i bygningsreglementet.			

Aftalens økonomiske konsekvenser

Aftaleparterne noterer sig, at der med aftalen indføres krav til bl.a. bygningers klimaaftryk, som kan fordyre byggeriet. Dette beløb er behæftet med stor usikkerhed, og aftaleparterne noterer sig, at strategien omfatter en række konkrete initiativer, der skal bidrage til at mindske omkostningerne, herunder bl.a. ved justeringer af certificeringsordningen for brandrådgivere og statikere, gennem digitalisering og bedre koordinering i branchen. Regeringen vil foretage en ny og mere præcis beregning af omfanget af de økonomiske byrder, denne aftale medfører, som på nuværende tidspunkt skønnes til 218 mio. kr. til LCA-beregninger. Aftalepartierne er enige om, at der skal identificeres og gennemføres lettelser af økonomiske byrder for byggeriet på niveau med den opdaterede beregning. Den opdaterede beregning og oversigt over byrdelettelser vil blive forelagt og drøftet med aftalepartierne ultimo 2023.

Øvrige opfølgingspunkter

Aftaleparterne er enige om, at mødes ultimo 2022, jf. tabel 1, hvor aftaleparterne også vil modtage en afrapportering vedr. initiativ om *Helhedsvurderinger ved renoveringer*, herunder sammenhængen mellem renovering og de klima- og miljømæssige konsekvenser ved fx materialevalg med det sigte, at det skal være muligt også at stille krav til klimapåvirkning ved renoveringer af byggeri.

Aftaleparterne er enige om at mødes ultimo 2023, jf. tabel 1, hvor aftaleparterne også vil modtage en afrapportering vedr. initiativ om *Sikkert og sundt genbrug i byggeriet*, herunder med det formål at fremme genbrug af byggematerialer.

Aftaleparterne er enige om at mødes ultimo 2023, jf. tabel 1, hvor aftaleparterne også vil modtage en afrapportering vedr. initiativ om *Fremme af klimavenlige byggematerialer*, herunder blandt andet vedrørende træ og grøn beton.

Da byggebranchen er kendetegnet ved mange små aktører, er aftalepartierne enige om, at det skal understøttes, at hele branchen kan følge med indfasningen af krav til bygningers klimaaftryk. Den frivillige bæredygtighedsklasse er et lettilgængeligt og ensartet grundlag at opføre bæredygtigt byggeri efter, og testfasen af klassen i 2020-2022 skal medvirke til at øge erfaringsniveauet i hele branchen. Testfasen skal endvidere benyttes til at opsamle data fra konkrete byggerier med henblik på koordineret dataopsamling, der skal øge vidensgrundlaget for kravet om LCA-beregning og CO₂-grænseværdi. Aftaleparterne noterer sig, at der på Finansloven for 2021 er afsat en pulje til bæredygtigt byggeri, og at denne blandt andet kan benyttes til at styrke vejledningen for virksomheder frem mod indfasningen af krav og til at fremme udviklingen og tilgængeligheden af miljødata for byggematerialerne.

Øvrige initiativer

Aftaleparterne er enige om, at der med strategien igangsættes en række initiativer, der samlet vil understøtte bæredygtigt byggeri og indfasning af krav om livscyklusvurdering og CO₂-grænseværdi, herunder:

- **Regulering med afsæt i den frivillige bæredygtighedsklasse**
Der skal opbygges erfaring med den frivillige bæredygtighedsklasse, før klassens krav kan indføres i bygningsreglementet. Dette sikres gennem en toårig testfase, der bl.a. skal afdække de miljø- og klimamæssige, de indeklimamæssige og de økonomiske effekter af klassen.
- **Indfasning af grænseværdi for klimaaftryk fra bygninger**
Den frivillige bæredygtighedsklasse indeholder et krav om livscyklusvurdering (LCA), der beregner byggeriets CO₂-udledninger over hele dets livscyklus. Initiativet skal sikre indførelse af krav om LCA-beregning i 2023 for alt nybyggeri og indførelse af grænseværdi for nybyggeri over 1000 m² fra 2023 og for øvrigt nybyggeri fra 2025.
- **Videreudvikling af LCA og LCC til designværktøjer**
I Danmark benyttes værktøjerne LCA- og LCCbyg til livscyklusanalyser (LCA) og totaløkonomiske beregninger (LCC). Analyseredskaberne skal forenkles, så de løbende kan indgå i designbeslutninger, herunder den tidlige projekteringsfase. Der tages udgangspunkt i BIM (Building Information Modeling) for at gøre LCA- og LCC-beregninger lettere og mere fleksible at foretage, og kompleksiteten af analyserne skal nedbringes igennem bl.a. bedre brugergrænseflader.
- **Koordineringsudvalg for bæredygtigt byggeri**
Der nedsættes et koordineringsudvalg for strategien, der skal sikre, at strategiens initiativer bliver forankret i de relevante faglige miljøer, og at medlemmer omvendt kan kvalificere og bidrage til implementering af initiativer.
- **Styrket nordisk samarbejde om bæredygtighed**
Den bæredygtige omstilling og regulering af byggeriet er en udfordring, som alle de nordiske lande står overfor. De nordiske bygge- og boligministre er blevet enige om, at der er behov for at øge det nordiske samarbejde, så der i højere grad kan udveksles viden og erfaringer på området og i relevant omfang harmonisere regulering og metoder. Det nordiske samarbejde skal derfor styrkes dels ved den fortsatte deltagelse i arbejdet for at mindske klimapåvirkningen fra byggeriet og dels ved at undersøge mulighederne for yderligere samarbejdsområder.
- **Arbejde for bæredygtighed i revisionen af byggevareforordningen**
Byggevareforordningen har til formål at harmonisere betingelserne for markedsføring af byggevarer inden for EU og forventes revideret i de kommende år. Danmark vil deltage aktivt i revisionen af byggevareforordningen for at sikre en velfungerende regulering af det indre marked med øget fokus på behovet for at kunne deklare bæredygtighedsegenskaber og sikkerheds- og sundhedsrelaterede ydeevner for byggevarer.
- **Fremme fossilfri byggepladser**
Ved at fremme fossilfrie byggepladser kan der opnås CO₂-reduktioner direkte under anlægsfasen ved anvendelse af alternative brændstoffer og eldrevne maskiner på statslige anlægsprojekter. Udledningen fra mobile ikke-vejgående maskiner reduceres i øvrigt med CO₂-fortrængningskravet, der følger af 'Aftale om grøn omstilling af vejtransporten'.
- **Undersøgelse af mulighed for indførelse af CO₂-reduktionshensyn i udbud**
CO₂-reduktionskrav i udbud af anlægsprojekter eller tilbud om CO₂-reducerende løsninger, som tillægges vægt ved tildeling, skal dokumenteres med udgangspunkt i miljøvaredeklarationer (EPD'er). Ved at basere dokumentationen på EPD'er kan den

samlede klimapåvirkning udregnes ved hjælp af livscyklusanalyser (LCA). Dermed sikres det, at den udførende part anvender materialer og produkter, der dokumenteret er CO₂-besparende, samt udfører en energieffektiv anlægsproces, der ligeledes bidrager til en CO₂-reduktion.

- Analyse af potentiale for mere bæredygtige konstruktioner (grønt tjek af Eurocodes) Eurocodes (fælles europæiske byggenormer) angiver krav og beregningsgrundlag for bærende konstruktioner og skal anvendes i Danmark til projektering af sikre og holdbare bærende konstruktioner. Det skal sikres, at anvendelsen af eurocodes og de nationale annekser ikke medfører et unødigt materialeforbrug, samt at eurocodes udformes på en måde, der muliggør implementering af nye bæredygtige tiltag med fokus på at fastholde de rette sikkerhedsniveauer.
- Sikkert og sundt genbrug i byggeriet Genbrug og genanvendelse kræver viden om, hvordan materialers egenskaber kan dokumenteres, særligt hvad angår dokumentation af problematiske stoffer og holdbarhed. Der skal skabes et vidensgrundlag for, hvornår og hvordan det giver miljømæssig og økonomisk mening at genbruge og genanvende materialer i byggeriet, samtidig med at det sker på en sundheds- og sikkerhedsmæssig forsvarlig måde, herunder skabes grundlag for en mere hensigtsmæssig anvendelse af ikke- fornybare råstoffer som sand og grus.
- Fremme af klimavenlige byggematerialer Der er behov for at skabe større bevidsthed om byggematerialers klimapåvirkninger og indlejrede udledninger. Det skal bl.a. ske gennem den frivillige bæredygtighedsklasse og ved at fremme øget tilgængelighed af retvisende miljødata. Derudover skal viden om muligheder for anvendelsen af træ i byggeriet udbredes samt de positive klimamæssige effekter, det kan medføre. Der skal udvikles præaccepterede løsninger til bærende konstruktioner i brændbart materiale, som understøtter opførelsen af træbyggeri i op til 5 etager samt udvikles eksempler på, hvordan der kan opføres træbyggeri med mere end 5 etager. Der skal endvidere defineres generiske konstruktionsløsninger for etagebyggeri med bærende konstruktioner i træ med fokus på støj.
- Udvikling af mere retvisende miljødata for materialer Der er behov for at udvikle retvisende miljødata for materialer, der skal bidrage til præcise beregninger af byggeriets klimabelastning. For at udføre bedre LCA-beregninger er der behov for at udvikle præcise generiske data for typisk anvendte byggevarer samt fremme udvikling af miljøvaredeklarationer for byggevarer (EPD). Tilgængeligheden af EPD'er skal forbedres, og aftaleparterne har en ambition om, at EPD'erne samles et sted.
- Helhedsvurderinger ved renoveringer Det skal understøttes, at beslutningen om eventuelle nedrivninger eller ombygninger og renoveringer kan afspejle den rette balance mellem økonomi, kvalitet og klimabelastning på lang sigt. For at udbrede viden om sammenhængen mellem renovering og de miljømæssige omkostninger ved fx materialevalg igangsættes et udviklingsarbejde, der skal munde ud i en formidlingsindsats med fx bygningseksempler og sammenlignelige beregninger for renoveringer, der kan anvendes til inspiration og vejledning i fremtidige renoveringssager. Der iværksættes en kortlægning af årsager til nedrivning af bygninger, der fortsat har en høj byggeteknisk kvalitet.
- Strategisk kortlægning og undersøgelse af fejl og mangler

Fejl og mangler medfører væsentlige værditab i byggeriet og har negative konsekvenser for bl.a. produktiviteten og ressourceforbruget. Det fører til øget CO₂-udledning, når fejl og mangler skal udbedres, og nye byggematerialer forbruges. Der er behov for systematisk viden om årsagerne til fejl og mangler, som kan kvalificere og målrette kommende indsatser. Der igangsættes en kortlægning af fejl og mangler i byggeriet, samt en nærmere analyse af årsagerne til fejl og mangler og de klimamæssige og økonomiske konsekvenser heraf.

- **Mindre spild af materialer på byggepladsen**
Byggeaffald udgør omkring 35 pct. af den samlede affaldsmængde fra nybyggeri, renovering og nedrivning. Det anslås, at ressourcepildet i udførelsesfasen ligger på omkring 10 pct. af det samlede materialeforbrug. For at kunne reducere omfanget af materialespild på byggepladsen skal der tilvejebringes et vidensgrundlag for årsager og mulige løsninger. Derfor gennemføres en kortlægning, der bl.a. vil måle spildmængder direkte på byggepladsen. Analysen vil afdække relevante fokusområder i relation til spild såsom digitalisering, faseovergange, samarbejdsprocesser, ansvars- og risikoforhold, og analysen skal danne grundlag for konkrete opfølgende virkemidler.
- **Eksempelsamling for billigt bæredygtigt byggeri**
Der er behov for større viden om og erfaringer med billigt bæredygtigt byggeri på tværs af byggebranchen. Tidligere analyser af klimapåvirkningen fra opførte byggerier har særligt fokuseret på valg af byggematerialer, mens der har været mindre fokus på, hvordan der bygges billige boliger samtidig med, at hensynet til klimamæssig bæredygtighed varetages. Der udarbejdes en eksempelsamling, som kan understøtte omstillingen af branchen gennem let tilgængelige eksempler på billigt bæredygtigt byggeri, hvor klimavenlige løsninger og totaløkonomi præsenteres i en sammenhæng.
- **Forslag til reducerede krav til etablering af parkeringsarealer**
Særligt i de tætte byområder, hvor der kan være et ønske om fortætning af boligmassen, kan kravet om udlægning af parkeringsarealer indebære væsentlige udfordringer, herunder blandt andet medføre betydelige merudgifter og forøgelse af boligomkostningerne. Det foreslås at give kommunerne fleksibilitet til at reducere parkeringskravet over for bygherre, hvis bygherre omvendt sikrer, at der ikke sker en øget bilbelastning af området f.eks. ved at afskære muligheden for beboerlicens på offentlig vej for et konkret byggeri eller lokalplansområde. På baggrund af gensidigt ønske fra kommunen og bygherre om reducerede parkeringsnormer kan byggesummen mindskes, herunder blandt andet ved at det ikke skal indbetales til en parkeringsfond eller lignende.
- **Afklaring af muligheder for udvidelse af særtransport med henblik på fremme af modulbyggeri**
Modulbyggeri kan være en vej til hurtig og omkostningseffektiv etablering af billigere byggeri. Det undersøges, om nogle af de oplevede barrierer for transport kan imødekommes.
- **Målrettet energieffektiviseringsindsats**
Regeringen og en række af Folketingets partier har med flere aftaler, herunder Grøn boligaftale, Aftale om kommunernes og regionernes økonomi i 2021 samt Klimaaf-talen for energi og industri mv. 2020, øget energieffektiviseringsindsatsen væsentligt. Indsatsen med

energibesparelser i staten fortsættes, og der sættes fokus på at få energieffektiviseringsindsatsen ind i den digitale tidsalder.

Aftaleparterne er enige om, at ESCO-projekter har væsentligt potentiale for at tilskynde flere energirenoveringer ved, at ESCO-leverandøren yder lån til energirenoveringen og bliver tilbagebetalt igennem energibesparelsen, som stilles i udsigt af ESCO-leverandøren. Parterne noterer sig endvidere, at investeringer i energibesparelser i kommunale bygninger, der finansieres af en privat ESCO-partner, ikke er en kommunal anlægsudgift, og er således ikke omfattet af anlægsrammen. Ligeledes noteres det, at kommunal medfinansiering af ESCO-projekter er omfattet af anlægsrammen. Derudover vil regeringen gå i dialog med kommunerne og regionerne om energirenoveringsindsatsen, herunder ESCO-projekter og indeklima.

- *Tilskud til energibesparelser i husholdninger og erhverv
For at understøtte den grønne omstilling af erhvervene har regeringen igangsat en tilskudsordning pr. 1. oktober 2020, som skal yde et investeringstilskud til virksomheder, der konverterer væk fra fossil energi og energieffektiviserer. Det samme er tilfældet for private husholdninger, hvor der pr. 15. oktober 2020 er åbnet en pulje, hvor private kan ansøge om tilskud, når der energirenoveres samt konverteres fra olie- og gasfyr til varmepumper samt en kombination mellem energirenoveringer og konverteringer.*
- *Den almene boligsektor som frontløber for digitalisering af hele bygningens livscyklus
Bygge- og anlægssektoren er blandt de mindst digitaliserede sektorer i Danmark. Der er i dag udviklet en række digitale teknologier og værktøjer, som bygherrer og leverandører kan bruge til at opnå øget effektivitet og bæredygtighed. Den brede branche tilegner sig dog relativt langsomt og ukoordineret de udviklede teknologier. Med udgangspunkt i Grøn boligaftale skal der udarbejdes en digitaliseringsindsats for den almene boligsektor, som skal udbygge og tilvejebringe en digital infrastruktur i sektoren.*

Aftalen har karakter af en stemmeaftale.